

KIS-615 – Termenoù Jedoniezh

(YBAN, GE – 27 01 99)

INFINITESIMAL

E DGYA B-4 e lenner : *trabihan* aa. "infiniment petit", *trabihanenn* b. "(un) infiniment petit". Gl. *infinitésimal* "o tennañ da vrasterioù a c'hoarvez eus sammad an argemmoù *trabihan* anezho". Ha ne ve ket aze an dro da reiñ fred da genderv Br. *bihan* : hBr. *bochot*, Kb. *bychod* "swm bychan, nifer bach", Br. *boc'het*, *boc'hed* ? Moarvat ne ve ket ezhomm rakger ha tremen a c'hallfed gant *boc'hedel*. Da welout ha fred e ve ivez evit *boc'hed* g.

PENAOSE LENN 1 EN NIVEROU

~ Pa 'z eo 1 sifr kentañ an niver :

≈ mard eo 1 sifr nemetañ an niver :

a) dirak ur pennanv : *un, ul, ur*, sk. : *ur c'harr* ;

b) distag pe dirak un adanv, sk. : *unan, unan bras* (kemmatur pa vez angeriet un anv benel : *ur plac'h vras* \emptyset *unan vras*) ;

≈ mard eo 1 ar sifr kentañ eus

a) un niver etre 10 ha 19 : *dek, unnek*, h.a. ;

b) un niver etre 100 ha 199 : *kant, kant unan*, h.a. ;

c) un niver etre 1 000 ha 1 999 : *mil, mil unan*, h.a. ;

d) un niver etre 1 000 000 hag 1 999 999 : *ur milion, ur milion unan*, h.a.

~ P'emañ 1 e diabarzh un niver — dav eo neuze e savlec'hiañ e-barzh an troc'hadoù tri sifr a ra skrivadur sifrennel an niveroù :

≈ mard emañ er c'hentañ pe en eil savlec'h, en en lenner evel pa vije sifr kentañ an niver, sk. : 2 100 *daou vil kant*, 3 010 100 *tri milion dek mil kant*, h.a. ;

≈ mard emañ er savlec'h diwezhañ, en en lenner bepred *unan* (lakaet er-maez an degouezh ma teu goude un 1 all), sk. : 501 051 000 *pemp kant unan milion pemont unan mil* (met 511 000 *pemp kant unnek mil*).

~ Pa 'z eo 1 sifr diwezhañ un niver, en en lenner bepred *unan* (lakaet er-maez an degouezh ma teu goude un 1 all), kement-mañ ha pa ve an niver :

≈ pe distag : 3 001 *tri mil unan* ;

≈ pe heuliet gant ur pennanv : *tri mil unan karr* (kemmatur ebet da heul *unan* neuze) ;

≈ pe heuliet gant un adanv : *tri mil unan bras* (kemmatur da heul *unan* pa vez angeriet un anv benel : *tri mil unan maouez* ∅ *tri mil unan vras*).

PENAOS

LENN

1
0
6,
1
0
9,
1
0
12,
1
0
15,
1
0
18, **10²¹**, **10²⁴**

Ar geriadurioù ha, moarvat da heul siwazh, ar skolioù brezhonek a gendalc'h da zic'houzout ez eus un doare etrevroadel da lenn an niveroù bras. Ganto e klever c'hoazh anv a *miliard*, h.a. Setu an anvadoù brezhonek diazezet war ar reizhiad etrevroadel ha, war un dro evit lod anezho, ar rakgerioù kevatal :

≈ 10³ *mil (kilo-)*

⊕

6
m
i
l
i

o
n (mega-)

≈ 1 0

m
i
l
m
i
l
i
o
n

(giga-)

⊕
1
2
u
e
l
i
o
n

¹(tera-)

≈ 1 0
1
5

m
i
l

¹ An termen etrevroadel evit

1
0

¹² zo *billion*, hogen en askont eus ar mesk a vije c'hoarvezet etre Br. *milion* ha **billion* diwar ar c'hemmadurioù M/V ha B/V, eur bet degaset da glask ur furn all (a-zivout Br. *ue-*, sl. KIS-497, La-10, p. 374 ; KIS-510, La-11, p. 21).

u
e
l
i
o
n

(peta-)

⊕

1
8
t
r
i
l
i
o
n

(eksa-)

≈

1

0

2
1

m
i
l
t
r
i
l
i
o
n

⊕

2
4
k
h

w
.

h
a

.